

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU

Član 1.

U Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS”, br. 34/03, 64/04 – US, 84/04 – dr. zakon, 85/05, 101/05 – dr. zakon, 63/06 – US, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14, 73/18, 46/19 – US i 86/19, u daljem tekstu: Zakon), u članu 14. posle stava 6. dodaje se stav 7. koji glasi:

„Izuzetno od člana 10. stav 2. ovog zakona, svojstvo osiguranika poljoprivrednika ne prestaje u slučaju obavljanja poslova iz člana 12. stav 1. tač. 3) i 3a) ovog zakona.”.

Član 2.

U članu 28. stav 4. reči: „i obaveze izdržavanja iz st. 1-3.” zamenjuju se rečima: „iz stava 1.”.

Član 3.

U članu 50. stav 1. reči: „tačka 3)” zamenjuju se rečima: „tač. 3) i 3a)”.

Član 4.

Posle člana 70g dodaje se član 70 d koji glasi:

„Član 70d

Izuzetno od člana 70a visina prevremene starosne penzije određuje se na isti način kao i visina starosne penzije osiguranicima koji su pre početka primene Zakona o izmenama i dopunama zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS”, broj 75/14), u skladu sa Odlukom Vlade o utvrđivanju Programa za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju („Službeni glasnik RS”, br. 64/05, 89/06, 85/08, 90/08 – ispravka, 15/09, 21/10, 46/10, 9/11, 6/12, 63/13, 21/14 i 129/14), bili korisnici prava na posebnu novčanu naknadu (Opcija 5), odnosno korisnici novčane naknade (Opcija 3).”

Član 5.

U članu 71. stav 1. posle reči: „starosne” zapeta i reči: „prevremene starosne penzije” brišu se.

Stav 2. menja se i glasi:

„Porodična penzija iz člana 30a ovog zakona određuje se u iznosu od 100% penzije koja bi osiguraniku pripadala u času smrti.”

Član 6.

U članu 77. reči: „inostrani deo penzije prema međunarodnom ugovoru” zamenjuju se rečima: „inostranu penziju”.

Član 7.

U članu 79. stav 1. posle reči: „uslove” dodaju se reči: „u pogledu penzijskog staža”.

Član 8.

U članu 109. posle stava 5. dodaje se stav 6. koji glasi:

„Odredbe st. 4. i 5. ovog člana primenjuju se i na poverioca kome su, nakon smrti korisnika, uplaćena sredstva po osnovu realizacije obustave od penzije, odnosno novčane naknade.”

Član 9.

Član 124b menja se i glasi:

„Član 124b

Fond će licu koje je snosilo troškove sahrane korisnika penzije, isplatiti naknadu pogrebnih troškova u visini iznosa te naknade na dan smrti korisnika.

Lice koje je snosilo troškove sahrane dužno je da Fondu dostavi i broj računa, radi isplate naknade pogrebnih troškova.

Visina naknade pogrebnih troškova, utvrđena na dan stupanja na snagu ovog zakona, nadalje se usklađuje na isti način kao i penzija.”

Član 10.

U članu 129. stav 2. tačka se zamenjuje zapetom i dodaju se reči: „koji se za osiguranike iz člana 42. ovog zakona zamenjuje odgovarajućom šifrom.”

Član 11.

U članu 132. tačka 2) zapeta i reči: „kategoriji osiguranika” brišu se.

Član 12.

U članu 137. stav 4. posle reči: „osiguranika” dodaju se reči: „i po pravnosnažnosti rešenja unosi prijavu na osiguranje u Jedinственu bazu Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja”.

U stavu 5. reč: „podataka” zamenjuje se rečima: „prijave na osiguranje”, a reči: „i matičnu evidenciju o osiguranicima” brišu se.

St. 6. i 7. brišu se a stav 8. koji postaje stav 6. menja se i glasi:

„Odredbe st. 1. do 5. ovog člana primenjuju se i u slučaju odjave osiguranja.”

Član 13.

U članu 143. posle stava 2. dodaje se stav 3. koji glasi:

„ Pod promenom podataka u smislu st. 1. i 2. ovog člana smatra se i njihovo brisanje iz matične evidencije.”

Član 14.

U članu 149. stav 3. posle reči: „penzije” zapeta i reči: „u skladu sa ugovorom o poslovnoj saradnji” brišu se.

Član 15.

U članu 208. stav 3. posle reči: „telesno oštećenje” dodaju se zapeta i reči: „potrebu za pomoći i negom drugog lica”.

Član 16.

Fond će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, po službenoj dužnosti odnosno u roku od 60 dana od dana podnošenja zahteva korisnika prevremene starosne penzije, doneti rešenje u skladu sa odredbom člana

70d ovog zakona, na osnovu odgovarajuće isprave o datumu prihvatanja socijalnog programa.

Član 17.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 70. stav 1. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da se penzijsko osiguranje uređuje zakonom i u članu 97. tačka 8. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje ovog zakona proizlaze iz potrebe rešavanja problema koji je nastao za korisnike prevremene starosne penzije, koji zbog prihvatanja socijalnog programa Vlade za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju, nisu mogli da ostvare pravo na starosnu penziju zbog promenjenih uslova za ostvarivanje ovog prava 2014. godine. Naime, Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS”, broj 75/14), koji je stupio na snagu 29. jula 2014. godine i počeo da se primenjuje od 1. januara 2015. godine, promenjeni su uslovi za ostvarivanje prava na starosnu penziju, odnosno podignuta je starosna granica za sticanje prava na starosnu penziju za oba pola (65 godina starosti za muškarce, odnosno postepeno podizanje starosne granice za žene na 65 godina) i uvedena je prevremena starosna penzija, kao i trajno umanjenje prilikom obračuna prevremene starosne penzije, takozvani „penali”. Uvođenje prevremene starosne penzije se negativno odrazilo na korisnike socijalnog programa, koji su se opredelili za posebnu novčanu naknadu (Opcija 5), i novčanu naknadu (Opcija 3) u skladu sa Odlukom Vlade o utvrđivanju Programa za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju („Službeni glasnik RS”, br. 64/05, 89/06, 85/08, 90/08, 15/09, 21/10, 46/10, 9/11, 6/12, 63/13, 21/14, 129/14 - u daljem tekstu: Odluka). Iz tog razloga, u cilju rešavanja nastalog problema, Vlada je donela Zaključak 05 broj 401-9236/2020-2 od 19. novembra 2020. godine, kojim je, tačkom 1. navedenog zaključka, dala saglasnost da se licima koja su u skladu Odlukom, utvrđena kao višak zaposlenih, a kojima je u momentu prestanka radnog odnosa i ostvarivanja prava na posebnu novčanu naknadu po tom programu do ispunjavanja prvog uslova za ostvarivanje prava na penziju u skladu sa tada važećim propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju nedostajalo do pet godina i koja su do ostvarivanja prava na penziju ostvarila pravo na posebnu novčanu naknadu (Opcija 5), isplaćuje razlika između iznosa starosne penzije koju bi ostvarili primenom propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju koji je bio važeći u momentu ostvarivanja prava na posebnu novčanu naknadu i iznosa ostvarene prevremene starosne penzije. Takođe, tačkom 2. navedenog zaključka je utvrđeno da se ova razlika isplaćuje i licima koja su bila proglašena kao višak zaposlenih u skladu sa Odlukom a kojima je u momentu prestanka radnog odnosa i ostvarivanja prava na novčanu naknadu u skladu sa propisima o zapošljavanju do ispunjavanja prvog uslova za ostvarivanje prava na penziju u skladu sa tada važećim propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju nedostajalo do dve godine i koja su do ostvarivanja prava na penziju ostvarila pravo na novčanu naknadu u skladu sa propisima o zapošljavanju (Opcija 3). Na izneti način Zaključkom je privremeno prevaziđen problem ovih korisnika prevremene penzije koji su bili korisnici prava na posebnu novčanu naknadu (Opcija 5), odnosno korisnici novčane naknade (Opcija

3), a predloženim odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, ovaj problem se trajno rešava.

Pored toga, navedeni zakon predstavlja nastavak uređivanja sistema penzijskog i invalidskog osiguranja u okviru reforme započete 2002. godine, sa ciljem stvaranja uslova za dugoročnu ekonomsku održivost penzijskog sistema, koja treba da obezbedi pravnu sigurnost i odgovarajući socijalni položaj sadašnjih i budućih generacija penzionera. Reforma je do sada imala sedam faza (2002, 2003, 2005, 2010, 2014, 2018. i 2019. godine) i mere koje su sprovedene su bile različite, uglavnom restriktivne, ali su dale pozitivne rezultate koji se prvenstveno ogledaju kroz zaustavljanje rasta deficita i smanjenja dotacija za pokrivanje deficita iz budžeta Republike Srbije.

Upravo pozitivni ekonomski rezultati omogućili su da, nakon restriktivnih mera u prethodnim godinama, u sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja 2018. i 2019. godine uslede mere koje pozitivno utiču na osiguranike i korisnike (povećanje primanja penzionera isplatom uvećanja uz penziju, usklađivanje penzija, prestanka važenja zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzije, isplata novčane pomoći korisnicima iz sredstava Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje), i na funkcionisanje sistema u celini, posebno u vezi sa uređenjem matične evidencije Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: Fond).

Navedeno potvrđuje da ključni faktor za dugoročnu stabilizaciju sistema penzijskog i invalidskog osiguranja prvenstveno leži u razvoju zemlje, novim investicijama i zapošljavanju, čime će se popraviti odnos između broja osiguranika i broja penzionera, s obzirom da se sistem finansira na principu solidarnosti među generacijama, odnosno da sadašnji zaposleni finansiraju penzionere (pay as you go sistem).

Imajući u vidu izneto, zahvaljujući svim merama preduzetim u proteklom periodu, stvoreni su uslovi za naredni korak u cilju poboljšanja položaja osiguranika i korisnika, a na osnovu predloženih izmena i dopuna Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koje se odnose na sledeće:

1. Usklađivanje i preciziranje odredaba koje se odnose na slučaj kada osiguranik poljoprivrednik obavlja ugovorene poslove; utvrđivanje vanbračne zajednice; osiguranike samostalnih delatnosti takozvane „frilensere”; razlike do najnižeg iznosa penzije za korisnike penzije kojima je iznos penzije niži od najnižeg iznosa penzije, a koji su ostvarili inostranu penziju; promene podataka unetih u matičnu evidenciju, odnosno da se pod promenom smatra i njihovo brisanje iz te evidencije; pravo Fonda da zahteva naknadu pričinjene štete i od lica koje je prouzrokovalo potrebu za pomoći i negom drugog lica.

2. Utvrđivanje visine prevremene penzije osiguranicima koji su pre početka primene Zakona o izmenama i dopunama zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS”, broj 75/14), u skladu sa Odlukom, bili korisnici prava na posebnu novčanu naknadu (Opcija 5), odnosno korisnici novčane naknade (Opcija 3).

3. Dovođenje svih korisnika porodične penzije u ravnopravni položaj tako što se porodična penzija posle smrti osiguranika ne određuje od prevremene starosne penzije već od starosne ili invalidske penzije koja bi osiguraniku pripadala u času smrti.

4. Preciziranje načina obračuna visine starosne penzije za osiguranike iz člana 42. Zakona.

5. Rešavanje problema koji se javljaju sa isplaćenim iznosom penzije nakon smrti korisnika, u vezi sa poveriocima koji odbijaju da postupe po zahtevu Fonda za povraćaj iznosa obustave koji je uplaćen poveriocu nakon smrti korisnika prava.

6. Dodatno uređivanje uslova za isplatu naknade pogrebnih troškova.

7. Preciziranje i poboljšanje koja se odnosi na podatke koji se unose u matičnu evidenciju.

8. Izmene koje se odnose na postupak za utvrđivanje svojstva osiguranika koji Fondu omogućava da po službenoj dužnosti sačini prijavu na osiguranje, nezavisno od toga da li je obveznik podnošenja prijave može podneti.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Uz član 1.

Predloženom odredbom se utvrđuje da svojstvo osiguranika poljoprivrednika ne prestaje u slučaju obavljanja poslova iz člana 12. stav 1. tač. 3) i 3a) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS”, br. 34/03, 64/04 – US, 84/04 – dr. zakon, 85/05, 101/05 – dr. zakon, 63/06 – US, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14, 73/18, 46/19 – US i 86/19, u daljem tekstu: Zakon), odnosno poslova po osnovu ugovora o delu, odnosno poslova po osnovu autorskog ugovora i drugih ugovora, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu, kao i ako rade na teritoriji Republike Srbije za stranog poslodavca, koji nema registrovano predstavništvo u Republici Srbiji, kod koga za obavljen posao ostvaruju naknadu. Na ovaj način se otklanja problem nastao u praksi zbog prestanka svojstva osiguranika poljoprivrednika u slučaju kada obavljaju navedene ugovorene poslove.

Uz član 2.

Predložena izmena predstavlja preciziranje i tehničko poboljšanje odredbe, s obzirom na to da se postojanje vanbračne zajednice utvrđuje u vanparničnom postupku, ali ne i obaveza izdržavanja.

Uz član 3.

Navedenom odredbom se precizira da se u staž osiguranja računa i vreme za koje je osiguranik iz člana 12. stav 1. tačka 3a) Zakona ostvario ugovorenu naknadu za koju je plaćen doprinos. Reč je o osiguraniku koja radi na teritoriji Republike Srbije za stranog poslodavca, koji nema registrovano predstavništvo u Republici Srbiji, kod koga za obavljen posao ostvaruje naknadu.

Uz čl. 4. i 16.

Predloženim rešenjima se utvrđuju prava za korisnike (Opcija 3) i (Opcija 5), saglasno Zaključku Vlade od 19. novembra 2020. godine. Na taj način se otklanja problem koji je nastao za lica koja su uskladu sa Odlukom, bili korisnici prava na posebnu novčanu naknadu (Opcija 5), odnosno korisnici novčane naknade (Opcija 3).

Uz član 5.

Na osnovu predloženog, svi korisnici porodične penzije se dovode u ravnopravan položaj. Pored toga, izvršena je tehnička korekcija odredbe, odnosno ispravka tehničke greške u odredbi člana 71. Zakona.

Uz član 6.

Predloženom izmenom se vrši preciziranje i omogućava ravnopravan položaj korisnika penzije kojima je iznos penzije niži od najnižeg iznosa penzije, a koji su ostvarili inostranu penziju.

Uz član 7.

Predloženim rešenjem se otklanjaju nedoumice i problemi koji su se javili u praksi u vezi sa primenom člana 79. Zakona.

Uz član 8.

Predloženom odredbom se rešava problem koji se pojavio u praksi, u slučaju kada poverioci odbijaju da postupe po ispostavljenom zahtevu Fonda za povraćaj

iznosa obustave koja je uplaćena poveriocu nakon smrti korisnika prava. Naime, naplata svih poverilaca može se desiti posle okončanja ostavinskog postupka, a ne iz sredstava Fonda.

Uz član 9.

Izmenom i dopunom ovog člana dodatno se uređuju uslovi za isplatu naknade pogrebnih troškova, kako bi se prevazišli problemi koji su se javili u praksi.

Uz član 10.

Predložena dopuna omogućava lakše prepoznavanje prilikom odlučivanja o pravu na penziju osiguranika iz člana 42. Zakona (MUP, Vojska, BIA), kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, jer se u matičnu evidenciju Fonda unosi odgovarajuća šifra, koja podrazumeva i podatak o stepenu uvećanja staža osiguranja.

Uz član 11.

Određene podatke za matičnu evidenciju Fond preuzima od drugih nadležnih organa, pa i od Poreske uprave. Iz tog razloga, prema predloženoj izmeni, kada je reč o obeležjima koja se odnose na ugovorenu naknadu (MUN obrazac), nije potrebno da se u matičnoj evidenciji Fonda vode podaci o kategoriji osiguranika, jer se ti podaci preuzimaju od Poreske uprave, i nisu od značaja kojoj kategoriji osiguranika neko pripada.

Uz član 12.

Predloženom izmenom, Fondu se omogućava da, kod utvrđivanja svojstva osiguranika, po službenoj dužnosti sačini prijavu na osiguranje, nezavisno od toga da li je obveznik podnošenja prijave može podneti. Na taj nači, otklanja se problem prisutan u praksi, jer određen broj poslodavaca ne postupa po svojoj obavezi da podnese prijavu na osiguranje po rešenju kojim se utvrđuje svojstvo osiguranika. Naime, na ovaj način se postiže efikasnost i pre svega zaštita prava osiguranika.

Uz član 13.

Predloženom dopunom se precizira da se pod promenom podataka unetih u matičnu evidenciju smatra i njihovo brisanje iz te evidencije, imajući u vidu postojeću sudsku praksu. Naime, u pojedinim sudskim odlukama je iznet stav da Fond nema osnov da briše podatke iz evidencije, pa se na ovaj način, ovaj problem prevazilazi.

Uz član 14.

Predložena izmena stava 3. ovog člana je u skladu sa novom poslovnom politikom Fonda, a što omogućava njegov efikasniji rad. Naime, ti poslovi se mogu obavljati i bez postojanja takvog ugovora, kao što u praksi već i funkcioniše.

Uz član 15.

Predloženom odredbom se dopunjuje i precizira stav 3. člana 208, tako da Fond ima pravo da zahteva naknadu pričinjene štete i od lica koje je prouzrokovalo potrebu za pomoći i negom drugog lica.

Uz član 17.

Ovom odredbom se predlaže da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona sredstva su obezbeđena Finansijskim planom Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje za 2021. godinu.

PREGLED ODREĐABA
ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU
KOJE SE MENJAJU I DOPUNJUJU

Član 14.

Svojstvo osiguranika stiče se danom početka a prestaje danom prestanka zaposlenja, obavljanja samostalne ili poljoprivredne delatnosti, odnosno obavljanja ugovorenih poslova.

Svojstvo osiguranika utvrđuje se na osnovu prijave na osiguranje, odnosno odjave osiguranja, u skladu s ovim zakonom.

Svojstvo osiguranika ne može se steći pre navršenih 15 godina života.

Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana, svojstvo osiguranika poljoprivrednika može mirovati najduže pet godina u toku osiguranja iz objektivnih razloga (elementarne nepogode, bolest i porodijsko odsustvo), s tim što to ne može biti uzastopnih pet godina.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, osiguranici iz člana 11. tač. 9) i 10) ovog zakona i osiguranici iz člana 12. stav 1. tač. 3) i 3a) ovog zakona, mogu steći, odnosno može im prestati svojstvo osiguranika, prema utvrđenom stažu osiguranja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, svojstvo osiguranika poljoprivrednika može prestati i sa danom ispunjenja uslova za sticanje prava na penziju u skladu sa ovim zakonom.

IZUZETNO OD ČLANA 10. STAV 2. OVOG ZAKONA, SVOJSTVO OSIGURANIKA POLJOPRIVREDNIKA NE PRESTAJE U SLUČAJU OBAVLJANJA POSLOVA IZ ČLANA 12. STAV 1. TAČ. 3) I 3A) OVOG ZAKONA.

Član 28.

Članovima porodice umrlog osiguranika, odnosno korisnika prava iz člana 27. ovog zakona smatraju se:

1) supružnik i vanbračni partner u skladu sa propisima kojima se uređuju porodični odnosi;

2) deca (rođena u braku ili van braka ili usvojena, pastorčad koju je osiguranik, odnosno korisnik prava izdržavao, unučad, braća i sestre i druga deca bez roditelja, odnosno deca koja imaju jednog ili oba roditelja koji su potpuno nesposobni za rad, a koju je osiguranik, odnosno korisnik prava izdržavao);

3) roditelji (otac i majka, očuh i maćeha i usvojioци) koje je osiguranik, odnosno korisnik prava izdržavao.

Pravo na porodičnu penziju može ostvariti supružnik i vanbračni partner iz stava 1. tačka 1) ovog člana, ukoliko su brak, odnosno vanbračna zajednica života trajali najmanje tri godine, ili ako sa umrlim osiguranikom, odnosno korisnikom prava, ima zajedničko dete.

Pravo na porodičnu penziju može ostvariti i supružnik iz razvedenog braka i vanbračni partner iz stava 1. tačka 1) ovog člana posle prestanka zajednice života vanbračnih partnera, ako im je sudskom presudom utvrđeno pravo na izdržavanje.

Postojanje vanbračne zajednice i obaveze izdržavanja iz st. 1-3. IZ STAVA 1. ovog člana, utvrđuje se u vanparničnom postupku.

Član 50.

U staž osiguranja računa se vreme za koje je osiguranik iz člana 12. stav 1. tačka 3) TAČ. 3) I 3A) ovog zakona, ostvario ugovorenu naknadu za koju je plaćen doprinos.

Staž osiguranja iz stava 1. ovog člana srazmerno se utvrđuje na taj način što se iznos ugovorene naknade na koju se plaća porez u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana deli sa najnižom osnovicom za plaćanje doprinosa koja važi u momentu uplate doprinosa, u skladu sa zakonom.

Staž osiguranja ostvaren po osnovu utvrđenim u st. 1. i 2. ovog člana, u jednoj kalendarskoj godini može iznositi najviše 12 meseci.

ČLAN 70D

IZUZETNO OD ČLANA 70A VISINA PREVREMENE STAROSNE PENZIJE ODREĐUJE SE NA ISTI NAČIN KAO I VISINA STAROSNE PENZIJE OSIGURANICIMA KOJI SU PRE POČETKA PRIMENE ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BROJ 75/14), U SKLADU SA ODLUKOM VLADE O UTVRĐIVANJU PROGRAMA ZA REŠAVANJE VIŠKA ZAPOSLENIH U PROCESU RACIONALIZACIJE, RESTRUKTURIRANJA I PRIPREME ZA PRIVATIZACIJU („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 64/05, 89/06, 85/08, 90/08 – ISPRAVKA, 15/09, 21/10, 46/10, 9/11, 6/12, 63/13, 21/14 I 129/14), BILI KORISNICI PRAVA NA POSEBNU NOVČANU NAKNADU (OPCIJA 5), ODNOSNO KORISNICI NOVČANE NAKNADE (OPCIJA 3).

Član 71.

Porodična penzija određuje se od starosne, ~~prevremene starosne penzije~~ ili invalidske penzije koja bi osiguraniku pripadala u času smrti, odnosno od penzije koja je korisniku pripadala u času smrti, u procentu koji se utvrđuje prema broju članova porodice koji imaju pravo na tu penziju, i to:

1) ako penzija pripada samo članovima uže porodice ili samo članovima šire porodice umrlog osiguranika odnosno korisnika prava određuje se u sledećim procentima:

- za jednog člana 70%;
- za dva člana 80%;
- za tri člana 90%;
- za četiri člana ili više članova 100%.

2) ako penzija pripada i članovima uže porodice i članovima šire porodice umrlog osiguranika odnosno korisnika prava, članovima uže porodice određuje se porodična penzija prema tački 1) ovog stava, a članovima šire porodice pripada ostatak do iznosa starosne, prevremene starosne penzije ili invalidske penzije iz ovog stava.

~~Ako pravo na porodičnu penziju imaju bračni drug i razvedeni bračni drug umrlog osiguranika, odnosno korisnika prava, određuje se jedna porodična penzija u visini koja pripada za jednog člana porodice i deli se u jednakim iznosima.~~

PORODIČNA PENZIJA IZ ČLANA 30A OVOG ZAKONA ODREĐUJE SE U IZNOSU OD 100% PENZIJE KOJA BI OSIGURANIKU PRIPADALA U ČASU SMRTI.

Porodična penzija umrlog osiguranika, odnosno korisnika prava, određuje se kao jedna porodična penzija u visini koja pripada za jednog člana porodice, i deli se u jednakim iznosima, ako pravo na porodičnu penziju imaju:

- 1) supružnik;
- 2) vanbračni partner;
- 3) supružnik iz razvedenog braka, ako mu je sudskom presudom utvrđeno pravo na izdržavanje;
- 4) vanbračni partner posle prestanka zajednice života vanbračnih partnera, ako mu je sudskom presudom utvrđeno pravo na izdržavanje.

Član 77.

Osiguraniku koji je ostvario pravo na ~~inostrani deo penzije prema međunarodnom ugovoru~~ INOSTRANU PENZIJU pripada iznos u visini razlike do najnižeg iznosa penzije ako mu je iznos penzije, utvrđen po ovom zakonu, i inostrane penzije obračunate prema važećem deviznom kursu na dan ostvarivanja prava, manji od iznosa najniže penzije određene prema članu 76. ovog zakona.

Član 79.

Osiguraniku iz člana 42. ovog zakona, koji ispunjava uslove U POGLEDU PENZIJSKOG STAŽA za sticanje prava na starosnu penziju iz čl. 43. i 43a ovog zakona, starosna penzija određuje se u skladu sa odredbama člana 61. ovog zakona, a lični bodovi utvrđuju se na način predviđen čl. 62-70. ovog zakona.

Izuzetno od člana 63. stav 1, člana 64. st. 2. i 3. i člana 65. ovog zakona, osiguraniku iz stava 1. ovog člana za izračunavanje godišnjeg ličnog koeficijenta ne uzima se period od 1. januara 1970. godine već period od 1. januara 1996. godine.

Iznos penzije utvrđen na način iz st. 1. i 2. ovog člana uvećan za 20% predstavlja ukupan iznos penzije za osiguranike iz stava 1. ovog člana, osim za osiguranike iz člana 42. stav 1. tačka 4a) ovog zakona.

Na način iz stava 2. ovog člana utvrđuje se godišnji lični koeficijent i za druge zaposlene u Ministarstvu unutrašnjih poslova, pripadnike Bezbednosno-informativne agencije, pripadnike Vojnobezbednosne i Vojnoobaveštajne agencije pod uslovom da u tom organu imaju navršenih najmanje 20 godina staža osiguranja.

Osiguraniku iz člana 42. ovog zakona invalidska penzija se određuje u skladu sa st. 1-3. ovog člana, pod uslovom da je na poslovima iz člana 42. ovog zakona navršio potreban staž osiguranja za sticanje prava na invalidsku penziju iz čl. 25. i 26. ovog zakona.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, osiguraniku iz člana 42. stav 1. tačka 4a) ovog zakona invalidska penzija se određuje u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana, pod uslovom da je na poslovima iz člana 42. ovog zakona navršio potreban staž osiguranja za sticanje prava na invalidsku penziju iz čl. 25. i 26. zakona.

Iznos penzije iz st. 1-6. ovog člana ne može biti veći od iznosa utvrđenog u članu 78. ovog zakona.

Član 109.

Fond je dužan da korisniku prava isplaćuje iznose penzije, odnosno novčane naknade u Republici Srbiji.

Isplata iz člana 1. ovog stava vrši se preko banke.

Fond zaključuje ugovor sa bankom radi regulisanja međusobnih odnosa u vezi sa načinom, uslovima isplate i povraćajem penzija, odnosno novčanih naknada.

Banka je obavezna da iznose penzije, odnosno novčane naknade koji su isplaćeni nakon smrti korisnika, vrati Fondu na njegov zahtev, odnosno ne može iz tih iznosa namiriti svoja potraživanja koja ima prema korisniku prava.

Banka odgovara za nastalu štetu ako ne postupi na način utvrđen u stavu 4. ovog člana.

ODREDBE ST. 4. I 5. OVOG ČLANA PRIMENJUJU SE I NA POVERIOCA KOME SU, NAKON SMRTI KORISNIKA, UPLAĆENA SREDSTVA PO OSNOVU REALIZACIJE OBUSTAVE OD PENZIJE, ODNOSNO NOVČANE NAKNADE.

Član 124b

Fond će licu koje je snosilo troškove sahrane korisnika penzije, isplatiti naknadu pogrebnih troškova u visini iznosa te naknade u isplati na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Osnov za isplatu naknade pogrebnih troškova iz stava 1. ovog člana je original računa, koji Fondu dostavlja lice koje je snosilo troškove sahrane korisnika penzije.

Lice koje je snosilo troškove sahrane dužno je da Fondu dostavi i broj svog tekućeg računa, radi isplate naknade pogrebnih troškova.

Naknada pogrebnih troškova, iz stava 1. ovog člana, nadalje se usklađuje na isti način kao i penzija.

ČLAN 124B

FOND ĆE LICU KOJE JE SNOSILO TROŠKOVE SAHRANE KORISNIKA PENZIJE, ISPLATITI NAKNADU POGREBNIH TROŠKOVA U VISINI IZNOSA TE NAKNADE NA DAN SMRTI KORISNIKA.

LICE KOJE JE SNOSILO TROŠKOVE SAHRANE DUŽNO JE DA FONDU DOSTAVI I BROJ RAČUNA, RADI ISPLATE NAKNADE POGREBNIH TROŠKOVA.

VISINA NAKNADE POGREBNIH TROŠKOVA, UTVRĐENA NA DAN STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA, NADALJE SE USKLAĐUJE NA ISTI NAČIN KAO I PENZIJA.

Član 129.

U matičnu evidenciju unose se sledeći podaci o osiguranicima:

- 1) prezime i ime;
- 2) jedinstveni matični broj građana i poreski identifikacioni broj;
- 3) pol;
- 4) dan, mesec i godina rođenja;
- 5) zanimanje;
- 6) školska sprema;
- 7) osnov osiguranja;
- 8) datum sticanja i prestanka svojstva osiguranika;
- 8a) o mirovanju svojstva osiguranika poljoprivrednika, odnosno utvrđenim periodima mirovanja osiguranja;
- 9) o stažu osiguranja, zaradama, naknadama zarada, odnosno osnovicama osiguranja, ugovorenim naknadama i drugim naknadama koje služe za određivanje visine prava;
- 10) o broju meseci, odnosno dana provedenih na radu i broju meseci, odnosno dana za koje su isplaćene naknade;
- 11) o visini uplaćenog doprinosa;
- 12) da li je osiguranik korisnik penzije;
- 13) o obvezniku plaćanja doprinosa;
- 14) o penzijskom stažu - po vrstama;
- 15) o osiguranicima s telesnim oštećenjem od najmanje 70%, vojnim invalidima od prve do šeste grupe, civilnim invalidima rata od prve do šeste grupe, slepim licima i licima obolelim od distrofije ili srodnih mišićnih i neuromišićnih oboljenja, paraplegije, cerebralne i dečije paralize i multipleks skleroze.

Za osiguranike koji rade na radnim mestima, odnosno poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, u matičnoj evidenciji evidentiraju se podaci o stažu osiguranja, odnosno o vremenu provedenom na tim radnim mestima, odnosno poslovima i stepenu uvećanja staža, KOJI SE ZA OSIGURANIKE IZ ČLANA 42. OVOG ZAKONA ZAMENJUJE ODGOVARAJUĆOM ŠIFROM.

Osiguranicima koji nemaju jedinstven matični broj građana fond određuje lični broj.

Član 132.

Fond utvrđuje u matičnoj evidenciji podatke o:

- 1) stažu osiguranja, zaradi, naknadi zarade, odnosno osnovici osiguranja i visini uplaćenog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i promeni navedenih podataka;
- 2) visini isplaćene ugovorene naknade, mesecu i godini za koju je isplaćena, osnovu za isplatu, kategoriji osiguranika, visini uplaćenog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i stažu osiguranja po tom osnovu, datumu isplate ugovorene naknade i uplate doprinosa, kao i promeni navedenih podataka;
- 3) iznosu isplaćenih novčanih naknada po osnovu invalidskog osiguranja i promeni navedenog podatka;
- 4) penzijskom stažu;
- 5) penzijskom stažu navršenom u inostranstvu;
- 6) smrti korisnika prava.

Član 137.

Lice za koje obveznik podnošenja prijava nije podneo prijavu na osiguranje može podneti zahtev za utvrđivanje svojstva osiguranika.

Zahtev iz stava 1. ovog člana može podneti i obveznik podnošenja prijave.

Fond će pokrenuti postupak za utvrđivanje svojstva osiguranika kada prijava na osiguranje nije podnesena za lice koje ima pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje.

U slučajevima iz st. 1. do 3. ovog člana fond donosi pismeno rešenje o utvrđivanju svojstva osiguranika I PO PRAVNOSNAŽNOSTI REŠENJA UNOSI PRIJAVU NA OSIGURANJE U JEDINSTVENU BAZU CENTRALNOG REGISTRA OBAVEZNOG SOCIJALNOG OSIGURANJA.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, ukoliko se svojstvo osiguranika utvrđuje na osnovu odluke nadležnog organa, odnosno organizacije, na osnovu upisa u registar nadležnog organa, saveza, udruženja ili organizacije, ili na osnovu obavljanja ugovorenih poslova iz člana 11. stav 1. tač. 9) i 10) i člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona, kao i u drugim slučajevima u kojima postoji kontinuitet osiguranja, Fond utvrđuje svojstvo osiguranika unošenjem podataka PRIJAVE NA OSIGURANJE u Jedinственu bazu Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja i matičnu evidenciju o osiguranicima, bez donošenja rešenja.

~~Obveznik podnošenja prijave dužan je da, na osnovu rešenja iz stava 4. ovog člana kojim je utvrđeno svojstvo osiguranika, podnese prijavu na osiguranje.~~

~~Izuzetno od stava 6. ovog člana, Fond sačinjava prijavu na osiguranje kada je ne može podneti obveznik podnošenja prijave.~~

~~Odredbe st. 1. do 7. ovog člana primenjuju se i u slučaju kad obveznik podnošenja odjave osiguranja nije podneo odjavu osiguranja.~~

ODREDBE ST. 1. DO 5. OVOG ČLANA PRIMENJUJU SE I U SLUČAJU ODJAVE OSIGURANJA.

Član 143.

Podaci uneti u matičnu evidenciju, na način utvrđen ovim zakonom, mogu se naknadno menjati u sledećim slučajevima:

- 1) ako nadležni organ naknadno, u propisanom postupku, utvrdi promenu podataka;
- 2) ako su podaci o osiguranju, penzijskom stažu, stažu osiguranja, zaradama, naknadama zarada, ugovorenim naknadama, odnosno osnovicama osiguranja koji služe za utvrđivanje visine prava, kao i podaci o visini uplaćenih doprinosa uneti u matičnu evidenciju na osnovu lažnih isprava;
- 3) ako se naknadno, proverom podataka ili na drugi način, utvrdi da su u matičnu evidenciju uneti netačni ili nepotpuni podaci.

Promena podataka unetih u matičnu evidenciju vrši se na osnovu odgovarajuće prijave promene podataka, po postupku utvrđenim ovim zakonom.

POD PROMENOM PODATAKA U SMISLU ST. 1. I 2. OVOG ČLANA SMATRA SE I NJIHOVO BRISANJE IZ MATIČNE EVIDENCIJE.

Član 149.

Podaci sadržani u matičnoj evidenciji koriste se i za statistička istraživanja.

Fond najmanje jednom godišnje, objavljuje podatke iz stava 1. ovog člana.

Podaci sadržani u matičnoj evidenciji dostavljaju se drugim državnim organima i organizacijama, odnosno organima lokalne samouprave, radi izvršavanja poverenih poslova na njihovo traženje, pravnim licima preko kojih se vrši isplata korisnicima, kao i pravnim licima za čiji račun se vrši obustava isplate penzije, ~~u skladu sa ugovorom o poslovnoj saradnji.~~

Zaštita podataka iz matične evidencije obezbeđuje se u skladu sa zakonom i uređuje opštim aktom Fonda.

Član 208.

Naknada štete pričinjene fondu, odnosno povraćaj nezakonito i nepravilno izvršenih isplata penzija i drugih novčanih primanja iz penzijskog i invalidskog osiguranja vrši se po odredbama zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Ukoliko se Fond i korisnik ne sporazumeju o načinu povraćaja preplaćenog iznosa penzije, Fond donosi rešenje o obavezi povraćaja više isplaćenog iznosa obustavom do 1/3 mesečnog iznosa penzije, sve dok se na taj način dug po ovom osnovu ne izmiri.

Fond ima pravo da zahteva naknadu pričinjene štete od lica koje je prouzrokovalo invalidnost, telesno oštećenje, POTREBU ZA POMOĆI I NEGOM DRUGOG LICA ili smrt osiguranika ako je, po tom osnovu, ostvareno pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Fond je dužan da zahteva naknadu štete od poslodavca ukoliko je do povrede na radu, odnosno profesionalne bolesti došlo nepreduzimanjem odgovarajućih mera bezbednosti i zaštite zdravlja na radu, u skladu sa propisima o radu.

Pri utvrđivanju visine štete ne uzimaju se u obzir iznos uplaćenog doprinosa za to osiguranje, niti dužina navršenog penzijskog staža.

ČLAN 16.

FOND ĆE U ROKU OD 60 DANA OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA, PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI ODNOSNO U ROKU OD 60 DANA OD DANA PODNOŠENJA ZAHTEVA KORISNIKA PREVREMENE STAROSNE PENZIJE, DONETI REŠENJE U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 70D OVOG ZAKONA, NA OSNOVU ODGOVARAJUĆE ISPRAVE O DATUMU PRIHVATANJA SOCIJALNOG PROGRAMA.

ČLAN 17.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Planiranim izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (u nastavku: Zakon) nastavlja se proces normativnog uređivanja oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, koji je započeo 2001. godine. Osnovni cilj svih promena je prilagođavanje obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, kao osnovnog dela penzijskog sistema, demografskim promenama (pre svega, procesu starenja stanovništva), ekonomskim okolnostima, ali i sa strateškim opredeljenjem države za uspostavljanje moderne i efikasne administracije.

1. Na koga će i kako će najverovatnije uticati rešenja u Zakonu

Izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđuje se način obračuna visine prevremene starosne penzije korisnicima koji su pre početka primene Zakona o izmenama i dopunama zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS” broj 75/14), u skladu sa odlukom Vlade o utvrđivanju programa za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju („Službeni glasnik RS“ br. 64/05, 89/06, 85/08, 90/08 – ispravka, 15/09, 21/10, 46/10, 9/11, 6/12, 63/13, 21/14 i 129/14), utvrđeni kao višak zaposlenih, a kojima je u momentu prestanka radnog odnosa i ostvarivanja prava na posebnu novčanu naknadu po tom programu do ispunjavanja prvog uslova za ostvarivanje prava na penziju u skladu sa tada važećim propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju nedostajalo do pet godina i koja su do ostvarivanja prava na penziju ostvarila pravo na posebnu novčanu naknadu (opcija 5), odnosno kojima je do dve godine i koja su do ostvarivanja prava na penziju ostvarila pravo na novčanu naknadu u skladu sa propisima o zapošljavanju (opcija 3).

Pored toga, Zakonom je predviđeno preciziranje odredbe člana 77. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, čime se omogućava ravnopravan položaj korisnika penzije kojima je iznos penzije niži od najnižeg iznosa penzije, a koji su ostvarili inostranu penziju. Ravnopravnost ove kategorije lica se postiže u odnosu na obračun razlike do visine najnižeg iznosa penzije.

Predviđenom dopunom člana 109. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju obavezuje se da poverilac, kome su, nakon smrti korisnika, uplaćena sredstva po osnovu realizacije obustave od penzije, odnosno novčane naknade, navedene iznose vratiti Fondu na njegov zahtev, odnosno ne može iz tih iznosa namiriti svoja potraživanja koja ima prema korisniku prava. Takođe se utvrđuje da navedeni poverilac odgovara za nastalu štetu, ako ne postupi na propisani način. Ova odredba je važna, kada se ima u vidu da Fond svakog meseca ima oko milion aktivnih obustava na osnovu kojih se poveriocima vrši uplata iznosa penzije, odnosno novčane naknade po osnovu realizacije rešenja o izvršenju, ili rešenja o administrativnoj zabrani.

Izmenom člana 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju unaprediće se odlučivanje o pravu na penziju osiguranika iz člana 42. Zakona (MUP, Vojska, BIA), kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Pored toga, Zakonom su predviđene tehničke korekcije, preciziranja i tehnička poboljšanja pojedinih odredaba, kako bi se prevazišli problemi i nedoumice koje su se pojavile u praksi.

2. Kakve troškove će primena Zakona stvoriti građanima i privredi

Za isplatu razlike zbog izmene načina obračuna visine prevremene starosne penzije za lica korisnike iz Opcije 5 i Opcije 3 u 2021. godini, procena potrebnih sredstava iznosi ukupno 301,4 miliona dinara:

- Za lica iz opcije 3 - 118,5 miliona dinara (107,4 miliona dinara na ime razlike penzije i 11,1 milion dinara za pripadajuće doprinose za zdravstveno osiguranje);

- Za lica iz Opcije 5 - 182,9 miliona dinara (165,8 miliona dinara na ime razlike penzije i 17,1 milion dinara za pripadajuće doprinose za zdravstveno osiguranje).

S obzirom na to da se navedena razlika već isplaćuje u skladu sa Zaključkom Vlade od 19.11.2020. godine, finansijska sredstva su obezbeđena Finansijskim planom Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje za 2021. godinu, tako da nisu potrebna dodatna sredstva.

3. *Da li su pozitivne posledice donošenja Zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvarati*

Predloženim izmenama obezbeđuje se efikasniji i brži rad Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja, a u korist osiguranika i korisnika prava.

4. *Da li se Zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija*

Pozitivni efekti izmena i dopuna Zakona doprinose unapređenju ekonomskog okruženja čime se olakšava otvaranje novih i efikasnije poslovanje postojećih privrednih subjekata.

5. *Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o Zakonu*

O ovom zakonu je sprovedena javna rasprava u periodu od 15. marta do 2. aprila 2021. godine, nakon čega je dostavljen na mišljenje nadležnim ministarstvima i drugim nadležnim organima, u potupku pripreme za razmatranje na Vladi.

6. *Koje će se mere tokom primene Zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem zakona namerava*

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja nadležno je za sprovođenje Zakona, za njegovu ujednačenu primenu na teritoriji Republike, kao i za davanje mišljenja o njegovoj primeni.

Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao nadležan za sprovođenje penzijskog i invalidskog osiguranja, će prilagoditi svoje aktivnosti izmenjenim zakonskim odredbama.

ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

1) U pogledu predviđenih izmena propisa u odnosu na osiguranike poljoprivrednike koji obavljaju ugovorene poslove, reč je o preciziranju norme u cilju otklanjanja nedoumica u sprovođenju zakona. Naime, članom 10. stav 1. Zakona utvrđeno je da su obavezno osigurana lica:

- 1) zaposleni;
- 2) lica koja samostalno obavljaju delatnost;
- 3) poljoprivrednici.

Odredbom stava 2. istog člana utvrđeno je da ako lice istovremeno ispunjava uslove za osiguranje po više osnova iz stava 1. ovog člana, osnov osiguranja određuje se na taj način što postojanje osnova osiguranja po prethodnoj tački isključuje osnov osiguranja iz naredne tačke.

Za osiguranike poljoprivrednike, u praksi to znači da ako se lice koje je osiguranik poljoprivrednik zaposli ili počne da obavlja samostalnu delatnost, osnov osiguranja postaje zaposlenje ili obavljanje samostalne delatnosti, pri čemu se doprinos plaća po svim osnovima po kojima se ostvaruje prihod. Kada je u pitanju

obavljanje ugovorenih poslova (koji spadaju u samostalne delatnosti), to su najčešće poslovi koji se obavljaju u kratkom vremenskom periodu, zbog čega se može desiti da bi osiguranik poljoprivrednik koji obavlja ove poslove više puta u toku godine menjao osnov osiguranja, što smanjuje efikasnost sprovođenja osiguranja i povećava rizik nastanka greške. Pritom, imajući u vidu da se doprinos plaća na svaki prihod ostvaren radom, dakle i po osnovu obavljanja poljoprivredne delatnosti i po osnovu ugovorenih poslova, navedene promene osnova osiguranja nisu od uticaja na obim i visinu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koja će osiguranik ostvariti. Iz navedenih razloga, predložena je izmena norme.

2) Predloženom izmenom načina obračuna prevremene starosne penzije za lica korisnike iz Opcije 5 i Opcije 3 se zakonski uređuje navedeno pitanje, a u praksi neće doći do izmene po korisnike u pogledu visine njihovih primanja, s obzirom na to da je navedeno pitanje uređeno Zaključkom Vlade od 19.11.2020. godine.

Za isplatu razlike zbog izmene načina obračuna visine prevremene starosne penzije za lica korisnike iz Opcije 5 i Opcije 3 u 2021. godini, procena potrebnih sredstava iznosi ukupno 301,4 miliona dinara:

- Za lica iz opcije 3 - 118,5 miliona dinara (107,4 miliona dinara na ime razlike penzije i 11,1 milion dinara za pripadajuće doprinose za zdravstveno osiguranje);
- Za lica iz Opcije 5 - 182,9 miliona dinara (165,8 miliona dinara na ime razlike penzije i 17,1 milion dinara za pripadajuće doprinose za zdravstveno osiguranje).

S obzirom na to da se navedena razlika već isplaćuje u skladu sa Zaključkom Vlade od 19.11.2020. godine, finansijska sredstva su obezbeđena Finansijskim planom Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje za 2021. godinu, tako da nisu potrebna dodatna sredstva.

3) Kada je u pitanju predložena izmena kojom se propisuje da se u staž osiguranja računa i vreme za koje je osiguranik iz člana 12. stav 1. tačka 3a) Zakona ostvario ugovorenu naknadu za koju je plaćen doprinos, u pitanju je preciziranje norme, s obzirom na to da se i do sada navedeno vreme računalo u staž osiguranja, pošto je propisano da se staž osiguranja računa svaki period za koji je plaćen doprinos.

CILJEVI KOJI SE ŽELE POSTIĆI DONOŠENJEM IZMENA I DOPUNA ZAKONA

Kako je već navedeno, cilj donošenja izmena i dopuna Zakona je da se zakonski uredi navedeno pitanje, tako da neće doći do promene u odnosu na stanje koje je sada u praksi, u pogledu trenutnog i očekivanog novog broja korisnika, iznosa njihovih primanja i visine potrebnih sredstava.

INFORMACIJA O SPROVEDENIM KONSULTACIJAMA U TOKU IZRADE
PREDLOGA/ NACRTA PROPISA

1) Da li su u toku izrade predloga/nacrta propisa sprovedene konsultacije sa ciljnim grupama i zainteresovanim stranama* (ako nisu sprovedene potrebno je navesti razlog)?

Prilikom izrade Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, nisu sprovedene konsultacije sa ciljnim grupama i zainteresovanim stranama, s obzirom da nije reč o suštinskim izmenama i dopunama Zakona. Naime, Nacrt zakona se donosi u cilju uređenja pitanja korisnika Opcije 5 i Opcije 3, u vezi sa Zaključkom Vlade 05 Broj: 401-9236/2020-2 od 19. novembra 2020. godine i radi preciziranja i tehničkog poboljšanja postojećih odredaba Zakona. Pored toga, Nacrt zakona pripremljen u drugačijim, posebnim okolnostima uslovljenim epidemijom Kovid – 19, pa se vodilo računa o poštovanju svih preporučenih epidemioloških mera, uključujući izbegavanje okupljanja i organizovanja sastanaka kada to nije neophodno.

U svakom slučaju, prilikom pripreme i razmatranja suštinskih izmena i dopuna Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, biće sprovedene i konsultacije, kao što je to bilo i do sada. S tim u vezi, predlozi dostavljeni tokom javne rasprave o Nacrtu zakona, koja je sprovedena od 15. marta do 2. aprila 2021. godine, koji se odnose na povraćaj iznosa manje isplaćenih penzija za vreme primene Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija, zatim ukidanje „penala“, izmenu sastava Upravnog odbora Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i dr, imaće se u vidu za pripremu naredne etape reforme sistema penzijskog i invalidskog osiguranja, uključujući i razmenu mišljenja i socijalni dijalog, kada se za to budu stekli uslovi, ali pre svega imajući u vidu da je osnovni cilj reforme postizanje dugoročne finansijske održivosti sistema penzijskog i invalidskog osiguranja.

2) U kom vremenskom periodu su sprovedene konsultacije?

/

3) Koje metode/tehnike konsultacija su korišćene (fokus grupa, okrugli sto, polustrukturirani intervju, panel, anketa, prikupljanje pisanih komentara, itd.)?

/

4) Ko su bili učesnici konsultativnog procesa?

/

5) Koje primedbe, sugestije i komentari upućeni tokom sprovođenja procesa konsultacija su prihvaćeni i uvršteni tekst u predloga/nacrta propisa?***

6) Koje primedbe, sugestije i komentari upućeni tokom sprovođenja procesa konsultacija nisu uvaženi i koji su razlozi za njihovo neprihvatanje?*

---

* Ciljne grupe i zainteresovane strane čine predstavnici relevantnih organizacija civilnog društva, strukovnih udruženja i naučno-istraživačkih organizacija, kao i predstavnici javne uprave, uključujući i relevantne organe državne uprave.

** Poželjno je predstaviti upućene primedbe, sugestije i komentare na:

- načela i svrhu uređenja odnosa u propisu;
- razradu i preciziranje pojedinačnih rešenja.

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA
PROPISIMA EVROPSKE UNIJE**
1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Draft Law amending Law on Pension and Disability Insurance

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):
a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu saržinu propisa

Sporazum ne sadrži odredbe koje se odnose na normativnu sadržinu Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Oblast penzijskog i invalidskog osiguranja posebno se reguliše u svim zemljama i u neposrednoj je zavisnosti od specifičnih društveno-ekonomskih uslova tih zemalja. Iz tog razloga se sistemi penzijskog i invalidskog osiguranja i međusobno razlikuju, te nisu podložni međusobnom usklađivanju u meri, kako je to slučaj sa drugim oblastima.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma

Pošto Sporazum ne sadrži odredbe koje se odnose na normativnu sadržinu Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, usklađivanje zakonodavstva naše zemlje iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja sa zakonodavstvom Zajednice, izvršiće se u opštem roku za usklađivanje zakonodavstva prema članu 72. Sporazuma, odnosno na osnovu programa dogovorenog između Evropske komisije i Republike Srbije.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizilaze iz navedene odredbe Sporazuma

Potpuno usklađeno

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizilaze iz navedene odredbe Sporazuma
d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.
4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije
a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima
b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima
v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima
g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost
d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

- / -

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Predmetni Predlog zakona nije relevantan sa stanovišta propisa Evropske unije.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

- / -

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

- / -

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti